

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 października 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze odmówił Z. K. prawa do emerytury. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że ubezpieczony nie osiągnął wieku emerytalnego, nie udowodnił 15 - letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Do pracy w warunkach szczególnych nie zaliczono ubezpieczonemu okresu pracy od 2 listopada 1971 do 15 sierpnia 1974 r , ponieważ w tym czasie był uczniem. Organ rentowy uznał łączny okres pracy w warunkach szczególnych w wymiarze **14 lat 10 miesięcy i 10 dni**.

Organ rentowy przyjął, iż wnioskodawca posiada staż sumaryczny w wysokości 26 lat 11 miesięcy i 25 dni.

/decyzja – k.18 akt rentowych/

Z. K. reprezentowany przez pełnomocnika wniósł odwołanie od powyższej decyzji i przyznanie prawa do emerytury oraz zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu podniósł, że wnioskodawca osiągnął wiek emerytalny w dniu 28.10.2016 r, w okresie 14.11.1979 r – 31.03.1988 r będąc pracownikiem P. Wschód wykonywał prace zbrojarskie i betoniarskie, mimo formalnego zatrudnienia na stanowisku ślusarza, w okresie 2.11.1971 – 15.08.1974 stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace na stanowisku konserwator maszyn i urządzeń – ślusarz remontu maszyn – w tym przypadku jedynie przez dwa lata pobierał naukę.

/odwołanie – k. 2/

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie, argumentując, jak w zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie – k. 3/

Na rozprawie w dniu 21 kwietnia 2017 r pełnomocnik ZUS oświadczył, że do okresów pracy w warunkach szczególnych nie zostały zaliczone okresy zwolnień lekarskich. Pełnomocnik wnioskodawcy podniósł, że te okresy winny być zaliczone do okresu pracy w warunkach szczególnych.

/e-prot. 00:27:13, 01:34:58/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony Z. K. urodził się w dniu (...).

W dniu 28 września 2016 roku ubezpieczony złożył wniosek o emeryturę.

Ubezpieczony nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999 roku udokumentował ponad 25 lat ogólnego stażu pracy oraz **14 lat 10 miesięcy i 10 dni okresu pracy w warunkach szczególnych**.

/okoliczności bezsporne/

W dniu 2 listopada 1971 r wnioskodawca zawarł umowę z Południowo – (...) Zakładami (...) w Ł., której przedmiotem była nauka zawodu ślusarza. Szkolenie miało trwać 3 lata – od 2.11.1971 – 30.09.1974. W umowie określono wynagrodzenia za poszczególne lata szkolne. W okresie szkolenia szkolony obowiązany był do wykonywania pracy wskazanej przez instruktora zakładu i kierownika. Szkolony obowiązany był do dokończania się do czasu ukończenia

18 roku życia w szkole wskazanej przez zakład. Czas dokształcania się w wymiarze 18 godzin tygodniowo wliczany był do czasu pracy szkolonego.

Godziny pracy zostały określone w I roku – 7.00 -13.00, w II roku – 7.00-13.00 do ukończenia 16 lat, w III roku -7.00-15.00, sobota 7.00-13.00.

W poniedziałek, wtorek i piątek był zwalniany na naukę dokształcającą.

/umowa, karta osobista pracownika młodocianego, pismo informujące – akta osobowe – zał. k. 52, zeznania wnioskodawcy – e –prot. 00:02:44 w zw. z 01:25:31/

W dniu 12 czerwca 1974 r ubezpieczony ukończył ośmioklasową szkołę podstawową dla pracujących. Po ukończeniu szkoły wnioskodawca wykonywał pracę ślusarza remontu maszyn na hali w pełnym wymiarze czasu pracy.

/świadectwo pracy – akta osobowe – zał. do akt –k. 5 2, zeznania wnioskodawcy – e –prot. 00:02:44 w zw. z 01:25:31 /

W dniu 23 września 1998 r zostało wystawione dla wnioskodawcy przez Zakłady (...) w Ł. świadectwo pracy za okres zatrudnienia 2.11.1971 – 31.07.1979 na stanowisku ślusarza – przyuczenie, szkolenie 3 lata, od 16.08.1974 r – na stanowisku ślusarz remontu maszyn, a w okresie 2.11.1971 – 31.07.1979 r wykonywał pracę w szczególnych warunkach na stanowisku ślusarza remontu maszyn.

/ kserokopia świadectwa pracy – k. 5 akt ZUS/

W dniu 23 września 1998 r zostało wystawione dla wnioskodawcy przez Zakłady (...) w Ł. świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, z którego wynikało, że w okresie 2.11.1971 r do 17.04.1975 r oraz 26.04.1977 – 31.07.1979 stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace: konserwatora maszyn i urządzeń – ślusarz remontu maszyn, wymienione dziale VII poz.4 prace przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych, pkt. 47 konserwator maszyn i urządzeń – ślusarz remontu maszyn na stanowisku konserwator maszyn i urządzeń – ślusarz remontu maszyn, wymienione w wykazie A, dziale VII, poz. 4, pkt.47 wykazu stanowiącego załącznik nr 4 do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego nr 7 z dnia 7 lipca 1987 r w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładzie pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego.

/ świadectwo – k. 12 akt ZUS/

Z tego okresu zatrudnienia organ rentowy uznał jako okresy pracy w warunkach szczególnych:

-16.08.1974 – 17.04.1975

- 22.04.1975 – 7.04.1977 (wojsko)

-26.04.1977 – 31.07.1979.

/okoliczność bezsporna/

W dniu 14 listopada 1979 r wnioskodawca został zatrudniony w (...) Kombinacie (...), w jednostce FD (fabryka domów) na stanowisku ślusarza, w pełnym wymiarze czasu pracy. Od 1 kwietnia 1988 r powierzono wnioskodawcy stanowisko operatora węzła betoniarskiego. W kartach wynagrodzenia przed 1988 r wskazywano dział zatrudnienia wnioskodawcy jako O -20 (1987, 1986, 1985) . Po 1988 r w kartach wynagrodzeń w początkowym okresie widnieje dział O – 20. W częściowo 1979 r, w 1980 ,częściowo w 1981 , 1983 , 1984, 1985 r wypłacano dodatek szkodliwy do wynagrodzenia.

/ umowa, aneks do umowy – kserokopia akt osobowych- zał. do akt – k. 57/

Wnioskodawca do 1 kwietnia 1988 r. pracował na hali produkcyjnej produktów betonowych. Zakład zajmował się produkcją wielkich płyt mieszkaniowych. Oddziały Produkcyjne miały oznaczenia od numeru 20 do 48. O – 20 to oddział betoniarni. Przygotowywał formę do zalania w systemie prefabrykacji. Układał w formie zbrojenie i wylewał beton, który brał z betonowni. Następnie wygładzał formę, wyjmował ją i zalewał formolem. Nie pracował jako ślusarz.

/ zeznania wnioskodawcy – e – prot. 00:02:44 w zw. z 01:25:31, zeznania świadka B. W. – 00:30:47 i nast., G. B. – 00:56:22 i nast., J. K. – 01:05:27 i nast., T. P. – 01:14:34/

W dniu 31 lipca 2002 r. zostało wystawione dla wnioskodawcy przez P. – Wschód w likwidacji w Ł. świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, z którego wynikało, że w okresie zatrudnienia 14.11.79 r. do 31 lipca 2002 r., stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy produkcji betonu kruszywowego na stanowisku operatora węzła betoniarskiego, wymienione w wykazie A dziale V poz. 15 pkt. 1 wykazu stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy podległych Ministrowi Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach – w okresach: 1.04.1988 -31.12.1993 r., 1.04.1993 – 9.07.1997, 2.08.1997 – 31.07.2002 r.

/ świadectwo – k. 13 akt ZUS/

Z tego okresu zatrudnienia organ rentowy uznał jako okresy pracy w warunkach szczególnych:

-1.04.1988 – 9.07.1997

-2.08.1997 – 31.12.1998

/okoliczność bezsporna/

W okresie od 15 listopada 1991 r. do 31 grudnia 1998 r. wnioskodawca przebywał na zwolnieniach lekarskich przez 275 dni.

/wykaz zwolnień – k. 14 akt ZUS/

W dniu 31 lipca 2002 r. zostało wystawione dla wnioskodawcy przez P. – Wschód w likwidacji w Ł. świadectwo pracy za okres zatrudnienia w okresie 14.11.1979 – 31.07.2002 r. na stanowisku ślusarz, operator węzła betoniarskiego.

/kserokopia świadectwa pracy – k. 7/

W dniu 12 marca 1986 r. wnioskodawca ukończył kurs przyuczający do zawodu betoniarz – zbrojarz.

/kserokopia zaświadczenia – k. 70/

Sąd dokonał następującej oceny dowodów i zważył, co następuje:

Odwołanie jest zasadne.

Zgodnie z treścią art.184 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2016 roku, poz.887) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art.32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Stosownie do treści art.184 ust.2 ww. ustawy, w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2013 roku, emerytura, o której mowa w ust.1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Prawo do emerytury na podstawie art.184 ww. ustawy przysługuje ubezpieczonemu, który na dzień wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1999 roku) spełnił określone w niej wymogi stażowe, a po tej dacie osiągnął wymagany wiek, niezależnie od tego czy w chwili osiągnięcia tego wieku wykonywał pracę w szczególnych warunkach, czy wykonywał inną pracę i czy pozostawał w zatrudnieniu.

Z treści przepisu art.32 ww. ustawy wynika, że możliwe jest wcześniejsze przejście na emeryturę przez pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie art.32 ust.4 ww. ustawy wiek emerytalny, o którym mowa w ust.1 rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki na podstawie którym osobom wymienionym w ust.2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Za dotychczasowe przepisy (w rozumieniu art.32 ust.4 ww. ustawy) należy uważać przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8, poz.43), ale wyłącznie w zakresie regulowanym przez ww. ustawę o emeryturach i rentach, a więc co do wieku emerytalnego, rodzaju prac lub stanowisk oraz warunków, na jakich osobom wykonującym prace określone w ust.2 i ust.3 art. 32 tej ustawy przysługuje prawo do emerytury (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2002 roku, III ZP 30/01, OSNAP 2002/10/243 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2009 roku, II UK 31/09, Lex nr 559949).

Zgodnie z treścią §3 i 4 ww. rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Organ rentowy podnosił, że na dzień wydawania decyzji przez organ rentowy wnioskodawca nie ukończył 60 roku życia.

W istocie wnioskodawca ukończył 60 lat w dniu 28 października 2016 roku, a więc po dniu wydania decyzji.

Należy jednak podnieść, że odstępstwo od zasady badania legalności decyzji na dzień jej wydania jest dopuszczalne i uzasadnione w niektórych, wyjątkowych wypadkach, kiedy to np. ostatnia z przesłanek prawa do świadczenia zostanie spełniona w czasie postępowania odwoławczego przed sądem. Każdorazowo należy rozważyć, czy odstępstwo takie nie doprowadzi do wypaczenia charakteru postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych i całkowitego pozbawienia znaczenia postępowania administracyjnego poprzedzającego postępowanie sądowe./tak wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 15 października 2013 r. III AUa 302/13 ,LEX nr 1441527/

W ocenie Sądu w związku z treścią art. 316 kpc oraz z tym, że przesłanka dotycząca wieku została spełniona jeszcze przed wniesieniem odwołania do Sądu, nie dochodzi zatem do wypaczenia charakteru postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, należało uznać więc, że wnioskodawca spełnił również przesłankę co do wymaganego wieku.

Kolejną kwestią sporną był okres pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy uznał za udowodniony łączny okres 14 lat 10 miesięcy i 10 dni.

Zatem do 15 lat brakuje jedynie 1 miesiąca i 20 dni.

Wnioskodawca wniósł o zaliczenie do tego okresu:

- okresu zwolnień lekarskich, które nie zostały uwzględnione przez organ rentowy,

- okresu 2.11.1971 – 15.08.1974

- okresu 14.11.1979 r – 31.03.1988.

Z ustaleń wynika, że wnioskodawca w okresie od 15 listopada 1991 r do 31 grudnia 1998 r, w okresie zatrudnienia w P. Wschód przebywał na zwolnieniach lekarskich przez 275 dni.

Należy wskazać, że ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach (Dz. U. Nr 121, poz. 1264), która weszła w życie z dniem 1 lipca 2004 roku, do artykułu 32 dodano ustęp 1a. Zgodnie z pkt 1 tego przepisu przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 roku wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Mając na względzie fakt, iż art. 32 ust. 1a pkt 1 wprowadza odmienną zasadę ustalania okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, która nie jest i nie była wcześniej wskazana w treści art. 184 cytowanej ustawy, zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy ma ustalenie wzajemnej relacji pomiędzy wskazanymi przepisami, a w szczególności relacji pomiędzy funkcjonowaniem zasady *lex posteriori derogat priori* w obliczu zasady ochrony praw nabytych.

O ile skutki wprowadzenia przepisu art. 32 ust 1a ustawy są oczywiste dla stosunków powstałych po dniu 1 lipca 2004 roku, jak również stosunków zakończonych przyznaniem prawa do wcześniejszej emerytury przed tym dniem, o tyle wprowadzenie wskazanego przepisu budzi poważne wątpliwości w zakresie zasad obliczania okresów pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w pozostałych przypadkach, a więc dla pracowników, którzy albo spełnili warunki wskazane w art. 184 ustawy emerytalnej dopiero po dniu 1 lipca 2004 roku albo dla pracowników, którzy wprawdzie spełnili warunki z art. 184 ustawy przed dniem 1 lipca 2004 roku ale nie osiągnęli przed tą datą wymaganego wieku emerytalnego.

Doniosłość problemu nie uszła uwadze Sądu Najwyższego, który w uchwale z dnia 8 lutego 2007 roku (II UZP 14/2006, opubl. w OSNP 2007/13-14 poz. 199) uznał art. 184 ustawy o emeryturach i rentach za samoistną podstawę prawa do emerytury bez względu na chwilę osiągnięcia wieku emerytalnego (zob. też wyrok Sądu Najwyższego z 18 lipca 2007 r., I UK 62/2007, opubl. w OSNP 2008/17-18, poz. 269). W uchwale tej Sąd Najwyższy wskazał, iż art. 184 ustawy o emeryturach i rentach winien znaleźć zastosowanie do tych ubezpieczonych, którzy w dniu 1 stycznia 1999 roku osiągnęli pełny staż ubezpieczeniowy, w tym wymagany okres pracy w szczególnych warunkach, lecz nie osiągnęli wieku emerytalnego. Z kolei art. 32 ust. 1a ustawy znajduje zastosowanie do tych ubezpieczonych, którzy chociażby jeden z tych okresów osiągnęli po wejściu w życie ustawy, nie później niż do dnia 31 grudnia 2007 roku. W orzeczeniu tym wskazano również, że ubezpieczeni, do których ma zastosowanie art. 184 ustawy, mogą realizować prawo do emerytury na „starych” zasadach po osiągnięciu wieku emerytalnego, nawet jeśli wiek ten osiągną po dniu 31 grudnia 2007 roku. W uzasadnieniu powyższych tez Sąd Najwyższy wskazał, że w art. 184 ustawy o emeryturach i rentach stworzono w istocie odrębną kategorię ubezpieczonych, co znajduje potwierdzenie w art. 24 ustawy, w którym ubezpieczeni urodzeni po dniu 31 grudnia 1948 roku, zatrudnieni w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, zostali wyłączeni z regulacji emerytur pomostowych.

Należy w tym miejscu zauważyć, iż do chwili wejścia w życie przepisu art. 32 ust. 1a ustawy emerytalnej, okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze obejmował zarówno okresy składkowe jak i nieskładkowe, jeśli mieściły się one w okresie wykonywania pracy zgodnie z umową o pracę. Stanowisko takie potwierdził m. in. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 listopada 2003 roku (sygn. akt III UZP 10/03, opubl. w OSNP 2004/5, poz. 87), wskazując, że do okresu pracy w szczególnych warunkach wlicza się okresy zasiłku chorobowego w czasie trwania

stosunku pracy przypadające od dnia wejścia w życie ustawy o rewaloryzacji rent i emerytur (t.j. po dniu 14 listopada 1991 roku).

Wskazane orzecznictwo prowadzi zatem do wniosku, iż treść art. 32 ust. 1a pkt 1 ustawy emerytalnej znajduje zastosowanie do osób, które przed dniem 1 lipca 2004 roku nie spełniły wszystkich warunków nabycia prawa do wcześniejszej emerytury. W piśmiennictwie przekonująco jednak podnosi się, że poprzez sformułowanie „wszystkie warunki” rozumieć należy warunki wskazane w treści art. 184 ustawy emerytalnej. Nie obejmuje ono zatem warunku osiągnięcia przez ubezpieczonego przed dniem 1 lipca 2004 roku wieku emerytalnego przewidzianego w art. 32 i 46 ustawy emerytalnej, gdyż byłoby to zbyt daleko idące i pomijałoby ochronę prawa tymczasowego, ukierunkowanego na przyszłe świadczenia (por. glosę K. Stopki do wyroku Sądu Najwyższego z 17 września 2007 r., III UK 51/2007, opubl. w OSP 2009/10, poz. 111, str. 779).

Innymi słowy, mężczyźni, którzy w dniu wejścia w życie ustawy emerytalnej wypełnili warunki stażu szczególnego (15 lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze) oraz stażu ogólnego (co najmniej 25 lat okresu składkowego i nieskładkowego) nabywają prawo do wcześniejszej emerytury w oparciu o art. 184 ustawy emerytalnej i to nawet w sytuacji, gdy wiek emerytalny osiągnęli już po dniu 1 lipca 2004 roku. Art. 32 ust. 1a ustawy nie znajduje zatem do takich osób zastosowania.

Jak trafnie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23 kwietnia 2010 roku (II UK 313/2009, opubl. w OSNP 2011/19-20, poz. 260), w art. 184 ustawy emerytalnej ustawodawca utrwalił sytuację osób, które w dniu wejścia w życie ustawy wypełniły warunki wskazane w tym przepisie i zadeklarował ich przyszłe prawo do emerytury w wieku wcześniejszym. Nastąpił zatem pewien stan związania, polegający na zobowiązaniu się przez Państwo do powstrzymania się od jakiegokolwiek ingerencji w istniejące prawo tymczasowe. Z tego względu przewidziana w ustawie ekspektatywa prawa do emerytury nie mogła wygasnąć na skutek nowej regulacji ustalania stażu zatrudnienia. Wskazane rozważania doprowadziły Sąd Najwyższy do stwierdzenia, iż wykazanie w dniu 1 stycznia 1999 roku określonego w art. 184 ustawy emerytalnej okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1, obowiązujących po dniu 1 lipca 2004 roku.

Również w wyroku z dnia 13 lipca 2011 roku Sąd Najwyższy stwierdził, że okresy nieskładkowe przypadające po dniu 14 listopada 1991 roku (art. 32 ust. 1a pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) nie podlegają odliczeniu od stażu pracy w warunkach szczególnych (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011 r. I UK 12/11, LEX nr 989126). Wykazanie bowiem przez ubezpieczonego w dniu 1 stycznia 1999 roku określonego w art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS okresu wykonywania pracy w warunkach szczególnych wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego, według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1 ustawy, obowiązujących po dniu 1 lipca 2004 roku, a wprowadzonych ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 121, poz. 1264).

Podzielając w pełni powyższy pogląd należy zauważyć, iż znajduje on dodatkowe potwierdzenie w treści art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej, gdzie ustawodawca w zakresie wieku emerytalnego o którym mowa w ust. 1 tego artykułu, rodzaju prac lub stanowisk oraz warunków na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury – odsyła do przepisów dotychczasowych, a więc obowiązujących przed dniem 1 stycznia 1999 roku.

Nadto Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 października 2014 r. także wskazał, że do okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach zaliczamy okres pobierania zasiłku chorobowego (I UK 51/14, Lex nr 1621325).

Powyższe stanowisko co do tego, że przy obliczaniu stażu szczególnego osób ubiegających się o emeryturę na podstawie art. 184 uwzględnieniu podlegają okresy niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, znalazło także potwierdzenie w wyroku SA w Łodzi z dnia 20.10.2016 r w sprawie III AUa 2170/15/

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy zatem stwierdzić, iż przy doliczeniu okresu zwolnień lekarskich wnioskodawca posiada ponad 15 letni okres pracy w warunkach szczególnych.

Rozważając kolejne sporne okresy należy przypomnieć, że powołany wykaz prac w szczególnych warunkach wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

W wykazie tym do pracy w szczególnych warunkach zostały zaliczone prace w postaci prac przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych(wykaz A dział VII punkt 4) oraz prace w postaci bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń oraz prace budowlano – montażowe i budowlano – remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie (wykaz A dział XIV pkt. 25)

Także w ZARZĄDZENIU Nr MINISTRA PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO I LEKKIEGO z dnia 7 lipca 1987 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego /Dz.Urz.nr 48 z 1987 r /, w dziale VII(w przemyśle lekkim) prace przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych- w poz. 4, wskazano stanowiska:

-konserwator maszyn i urządzeń (pkt. 47)

w poz. 1 dotyczącej obróbki surowców włókienniczych i ich przędzenie wskazano stanowiska:

-konserwator maszyn i urządzeń (pkt. 12)

-nastawiacz maszyn (pkt. 13)

oraz w dziale XIV w poz. 25 wskazano na bieżącą konserwację agregatów i urządzeń oraz prace budowlano – montażowe i budowlano – remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie: stanowiska pracy, na których prace wykonywane są stale bezpośrednio przy stanowiskach wymienionych w wykazie.(pkt.1).

Do takich prac zostały zaliczone także prace zbrojarskie i betoniarskie – w wykazie A, Dziale V, pkt. 4.

Regulacja § 2 rozporządzenia , statuująca ograniczenia dowodowe i obowiązująca w postępowaniu przed organem rentowym, nie ma zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach Sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym zeznaniami świadków (por. uchwała Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 r. sygn. III UZP 5/85 – LEX 14635, uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 r. III UZP 6/84 – LEX 14625).

Wcześniejsza emerytura jest dla powszechnego systemu świadczeń emerytalnych instytucją wyjątkową, określającą szczególne uprawnienia uprzywilejowanego kręgu podmiotów, stąd wymaga ścisłej wykładni i pewnego ustalenia przesłanek prawa. Należy jednak podkreślić, że brak świadectwa pracy wykonywanej w warunkach szczególnych nie przekreśla ustalenia, że tego rodzaju praca była wykonywana. W szczególności ubezpieczony może wykazywać innymi środkami dowodowymi, że praca świadczona była w warunkach szczególnych. W postępowaniu z zakresu ubezpieczeń społecznych stosuje się bowiem te same reguły dowodzenia, jak w zwykłym procesie cywilnym. W szczególności zastosowanie mają art. 6 k.c., art. 232 k.p.c. Strony mają też prawo podważać moc dowodową dokumentów, w tym także świadectwa pracy, które jest dokumentem prywatnym i podlega ocenie przez sąd zgodnie z zasadami art. 233 § 1 k.p.c. W postępowaniu sądowym nie jest dopuszczalne oparcie się wyłącznie na zeznaniach świadków, w sytuacji, gdy z dokumentów wynikają okoliczności przeciwne./tak SA w Szczecinie w wyroku z dnia 20 lipca 2016 r, III AUa 690/15, LEX nr 2121869 /.

W sprawie o emeryturę w obniżonym wieku z tytułu pracy w warunkach szczególnych, gdzie przedmiotem ustaleń sądu ma być charakter zatrudnienia, dokonywanie ustaleń stanu faktycznego odbywa się z reguły poprzez przeprowadzenie dowodów osobowych oraz - o ile to jest możliwe - dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach osobowych.

Osobowe źródła dowodowe (w tym zarówno zeznania świadków, jak i strony procesowej) muszą być skonfrontowane z istniejącą dokumentacją i dopiero uzyskanie przekonania graniczącego z pewnością co do przebiegu zatrudnienia, może pozwolić na pozytywne rozstrzygnięcie o prawie do emerytury. Ocena osobowych źródeł dowodowych musi być przy tym wolna od jakiegokolwiek dowolności, uwzględniając reguły logiki oraz zasady doświadczenia zawodowego./tak SA w Szczecinie w wyroku z dnia 27 października 2016 r III AUa 41/16 LEX nr 2151525/

Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonych mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2011 r. I UK 393/10).

W orzecznictwie (por. np. wyrok z dnia 15 grudnia 1997 r., II UKN 417/97, OSNAPiUS 1998 nr 21, poz. 638) przyjmuje się, że nie korzysta z uprawnienia do emerytury w niższym wieku emerytalnym pracownik, który nie udowodnił, że wykonywał pracę w szczególnych warunkach w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Z rozważań zawartych w tym orzeczeniu należy wyprowadzić nadto wniosek, iż - ze względu na charakter omawianego świadczenia (wcześniejsza emerytura) - przepisy rozporządzenia należy wyklądać ściśle.

Pełne zatrudnienie w warunkach szczególnych pojmowane jest jako bezwzględna cecha tego zatrudnienia jako uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia emerytalnego. Możliwe jest przy tym łączenie w przebiegu dniówki prac o różnym charakterze polegające na wykonywaniu nie jednego, lecz kilku rodzajów prac w szczególnych warunkach, wymienionych w wykazie. W takim wypadku do czasu pracy w warunkach szczególnych zlicza się czas równoległe wykonywanych czynności tylko wtedy, gdy różne prace wszystkie łącznie lub każda z osobna odpowiadają pracom w szczególnych warunkach i wszystkie razem wykonywane są stale i w pełnym wymiarze czasu pracy./tak SA w Łodzi w wyroku z dnia z dnia 2 czerwca 2016 r., III AUa 1687/15, LEX nr 2062050/

Z przywileju przejścia na emeryturę w niższym wieku emerytalnym, przysługującego pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, mogą korzystać wyłącznie pracownicy, którzy byli rzeczywiście zatrudnieni stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szkodliwych warunkach pracy. Oznacza to, że nie jest dopuszczalne uwzględnianie przy ustalaniu okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika./tak SA w Łodzi w wyroku z dnia z dnia 18 kwietnia 2016 r. ,III AUa 1636/15, LEX nr 2044356/.

Mając powyższe na uwadze Sąd na okoliczność pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w szczególnych warunkach dopuścił dowód z zeznań świadków i z przesłuchania wnioskodawcy oraz przeprowadził dowód z dostępnej dokumentacji osobowej ze spornego okresu zatrudnienia. W ocenie Sądu zeznania świadków i wnioskodawcy są logiczne, spójne i wzajemnie się uzupełniają, nadto nie są sprzeczne z dokumentacją osobową.

Z ustaleń poczynionych na podstawie zgromadzonego w ten sposób materiału dowodowego wynika, że W dniu 2 listopada 1971 r wnioskodawca zawarł umowę z Południowo – (...) Zakładami (...) w Ł., której przedmiotem była nauka zawodu ślusarza. Szkolenie miało trwać 3 lata – od 2.11.1971 – 30.09.1974. W umowie określono wynagrodzenia za poszczególne lata szkolne. W okresie szkolenia szkolony obowiązany był do wykonywania pracy wskazanej przez instruktora zakładu i kierownika. Szkolony obowiązany był do doksztalcania się do czasu ukończenia 18 roku życia w szkole wskazanej przez zakład. Czas doksztalcania się w wymiarze 18 godzin tygodniowo wliczany był do czasu pracy szkolonego.

Godziny pracy zostały określone w I roku – 7.00 -13.00, w II roku – 7.00-13.00 do ukończenia 16 lat, w III roku -7.00-15.00, sobota 7.00-13.00.

W poniedziałek, wtorek i piątek był zwalniany na naukę doksztalcającą. Jednak w dniu 12 czerwca 1974 r ubezpieczony ukończył ośmioklasową szkołę podstawową dla pracujących, a po ukończeniu szkoły wnioskodawca wykonywał pracę ślusarza remontu maszyn na hali już w pełnym wymiarze czasu pracy.

W ocenie Sądu brak było możliwości zaliczenia do okresu pracy w warunkach szczególnych okresu do dnia ukończenia szkoły, mimo wystawionych na ten okres świadectw wykonywania pracy w warunkach szczególnych, bowiem wnioskodawca nie pracował wówczas w pełnym wymiarze czasu pracy z uwagi na naukę trzy razy w tygodniu. Natomiast po ukończeniu szkoły – od 12 czerwca 1974 r z uwagi na wykonywanie pracy ślusarza remontu maszyn w pełnym wymiarze czasu pracy, okres ten należało zaliczyć do pracy w szczególnych warunkach. Okres zatrudnienia na tożsamym stanowisku od dnia 16 sierpnia 1974 r organ rentowy uznał jako okresy pracy w warunkach szczególnych.

Z ustaleń wynika także, że w dniu 14 listopada 1979 r wnioskodawca został zatrudniony w (...) Kombinacie (...), w jednostce FD (fabryka domów) na stanowisku ślusarza, w pełnym wymiarze czasu pracy. Od 1 kwietnia 1988 r powierzono wnioskodawcy stanowisko operatora wężła betoniarskiego. I okres ten od 1 kwietnia 1988 r nie był sporny pomiędzy stronami. Organ rentowy podnosił, że wnioskodawca przed tą datą był zatrudniony na stanowisku ślusarza. Natomiast wnioskodawca podnosił, że mimo formalnego stanowiska ślusarza wykonywał prace zbrojarskie i betoniarskie.

W istocie w kartach wynagrodzenia przed 1988 r wskazywano dział zatrudnienia wnioskodawcy jako O -20 (1987, 1986, 1985) . Po 1988 r w kartach wynagrodzeń w początkowym okresie widnieje dział O – 20. W częściowo 1979 r, w 1980 ,częściowo w 1981 , 1983 , 1984, 1985 r wypłacano wnioskodawcy także dodatek szkodliwy do wynagrodzenia.

Z ustaleń poczynionych na podstawie spójnych, logicznych i wzajemnie się uzupełniających zeznań świadków i wnioskodawcy wynika, że wnioskodawca do 1 kwietnia 1988 r pracował na hali produkcyjnej produktów betonowych. Zakład zajmował się produkcją wielkich płyt mieszkaniowych. Oddziały Produkcyjne miały oznaczenia od numeru 20 do 48. O – 20 to oddział betoniarni. Przygotowywał formę do zalania w systemie prefabrykacji . Układał w formie zbrojenie i wylewał beton, który brał z betonowni. Następnie wygładzał formę, wyjmował ją i zalewał formolem. Nie pracował jako ślusarz.

Zatem charakter powierzonej pracy był odmienny od formalnego zatrudnienia. Za prawdziwością twierdzeń wnioskodawcy przemawia również fakt, że z dokumentów placowych wynika, iż pracował na Oddziale produkcyjnym – betoniarni, w przeważającym okresie otrzymywał dodatek szkodliwy do wynagrodzenia, a w 1986 r ukończył kurs na betoniarza – zbrojarza.

Mając na względzie brakujący wnioskodawcy okres pracy w warunkach szczególnych, nawet uwzględnienie okresu zatrudnienia po odbyciu kursu, dawało łączny okres ponad 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Reasumując z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż ubezpieczony spełnia wszystkie warunki do przyznania prawa do emerytury określone w art.184 ust.1 ww. ustawy, bowiem okres pominiętych zwolnień lekarskich oraz okres zatrudnienia w spornych zakładach w warunkach szczególnych, łącznie z okresem ustalonym przez organ rentowy, daje wnioskodawcy ponad 15 lat pracy w takich warunkach.

Wniosek dowodowy mających wykazać okoliczności przeciwne organ rentowy nie zgłosił.

Sąd oddalił wniosek dowodowy wnioskodawcy w zakresie dopuszczenia dowodu z opinii biegłego na okoliczność zatrudnienia wnioskodawcy w warunkach szczególnych, uznając, że dotychczas zgromadzony materiał dowodowy jest wystarczający dla rozstrzygnięcia.

Wobec powyższego na podstawie art.477¹⁴§2 k.p.c. Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury .

O dacie przyznania prawa do emerytury, Sąd orzekł na podstawie art. 100 w zw. z art. 129 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przyznając prawo do emerytury od dnia 28 października 2016 roku, w związku ze spełnieniem w tym dniu wszystkich przesłanek uprawniających o świadczenia (ukończenie 60 roku życia).

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł na podstawie art. 98 kpc w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22.10.2015 r/Dz.U. 2015 poz. 1804), w brzmieniu wynikającym z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3.10.2016 r zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych.(Dz.U. 2016 poz. 1667).

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełn. ZUS wraz z aktami rentowymi i odpisem protokołu rozprawy.